

Med tista načela, ki se nam zde danes popolnoma jasna in obsevaljiva, spada tudi pravica do samoopredelitve naroda. Ni pa nam to načelo razumljivo, če se ga oklepajo Nemci v svoji politični borbi za združenje. Res je, vsi narodi imajo to pravico, tudi Nemci, čeprav ga drugim narodom nikoli niso priznali. Če ga priznamo tudi Nemcem, je treba najprej določiti objektivne pogoje, ki bi začrtali, koliko in kdaj velja to načelo tudi za Nemce.

V bistvu nemškega problema je danes že velika zmeda, ni jasno kaj je pravica, kaj obveznost, kaj vzrok in kaj posledica. V Zahodni Nemčiji bi radi zakrili vse, iz česar je nemški problem sploh nastal. Pri tem so Nemcem bistveno pomagali zapadni zavezniki, ki so jih vzeli v svoj vojni tabor kot vojne tovarne, preden so z Nemčijo sploh sklenili mir in preden so se z njimi pogovorili o razmejitvi interesov. Tako zdaj ni čudno, če nemški problem že ogroža svetovni mir, ker pritiska kot maščevalna prikazen na odnose med nekdanjimi zavezniki zoper fašizem. Pozablja se, zakaj je prišlo do vojne I. 1939 in 1941, kaj se je vse v vojni godilo in kako se je vojna končala. Nedvomno, Zahodna Nemčija danes predstavlja na novo oživilo militaristično in imperialistično Nemčijo, ki tega svojega značaja niti ni kaj spretno ne zakriva. V skladu s tem terja rešitev nemškega vprašanja, ne glede na interese narodov, ki jih je fašistična Nemčija ogrožala in ki jim tudi danes neženirano grozi.

Za Zahodno Nemčijo je danes glavni problem rešitev Nemčije in to z enostavno pridružitvijo Vzhodne Nemčije, češ da ta itak predstavlja manjši del nemškega ozemlja.

Toda nemški problem je še vedno problem varnosti, ne samo stvar likvidacije vojne, je problem sosednih narodov. Zgodovina Nemčije kaže, da so v njej vedno ustajali avanturisti, ki so ogrozili ne samo varnost, ampak celo življenje sosednih narodov. Če bomo torej nemški problem reševali s tega vidika, potem morajo ti ogroženi narodi sodelovati in zavarovati tak mir, da bo nemška nevarnost vsaj za neka generacij odstranjena.

Z drugo besedo nemški problem ima svojo nemško stran, ki je nobeden ne spodbija: združitev, ima pa tu svojo mednarodno stran: likvidacijo vojne, ki jo je zakrivila Nemčija. Mir de facto je vzpostavljen, treba ga je zavarovati. Če zdaj Nemčija vpije o načelu samoopredelitve, to ni niti logično niti opravičljivo in je pravzaprav agresivno dejanje: Ni navada v zgodovini, da bi se premagana država, ki se je tako pregrešila nad mednarodnim pravom, sklicevala na pravico samoopredelitve. Nemška združitev torej ni notranji nemški problem, marveč stvar vseh narodov, ki jih je Nemčija napadla in jim povzročila tolikšne nesreče.

Nemški problem se je seveda zapletel, čim je Churchill v Fultonu sprožil hladno vojno med ZDA in SZ. Čim je bila Nemčija pritegnjena v prestižni spor obeh blokov, že ni bilo več realnih možnosti, da bi se obe Nemčiji združili bodisi na zahodni ali vzhodni bazi. Nobena stran k temu ne privoli in, ne delajmo si utvar, ne bo privolila. Nemški narod sam ne more več razsojati o svojem narodnem teritoriju, ni možno nobeno glasovanje, ni politični in tehnični pogojev za to. Zapadni blok ne priznava Vzhodne Nemčije, vzhodni pa zato ne, ker bi glasovanje na vsem nemškem teritoriju pomenilo aneksijo Vzhodne Nemčije k Zahodni.

Dejstva so torej taka, da mednarodni status nemške države ni določen. Obe nemški državi nista od vseh priznani, zato ni možen noben napredek v reševanju nemškega vprašanja. Napredek bi tu pomenil napredek k svetovnemu sporazumu. Za ta sporazum pa je najmanj navdušena Zahodna Nemčija sama, kar kaže njena notranja in zunanja politika. Če bi se tu voz premaknil v pravo smer, bi bila pot k svetovni pomiritvi utrta.

Resnost in odgovornost

POGOVOR S PREDSEDNIKOM CELJSKE OBČINSKE KOMISIJE ZA IZVAJANJE PREDPISOV O DELITVI DOHODKA GOJMIROM MELIKOM.

Te dni bo občinska komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega in osebnih dohodkov v Celju opravila tako imenovano prvo fazo svojega dela; do 20. tega meseca bo namreč končala s pregledi dokumentacije o delitvi čistega dohodka v 1961. letu v vseh podjetjih, to je v okoli sto gospodarskih organizacijah, razen v ustanovah. Dosedanje delo ter ugotovitve komisije so bile tudi predmet razgovora, ki smo ga imeli z njenim predsednikom Gojmirom Melikom.

— Na splošno lahko ugotovljamo, da so se gospodarske organizacije lotile zahtevnega in družbeno pomembnega dela z veliko odgovornostjo. To še posebej velja za ogromno večino industrijskih podjetij, saj v teh primerih ni šlo samo za dokumentacijo,

marveč tudi za podrobno analizo notranjih dogajanj v kolektivih, seveda tistih, ki se kažejo v luči delitve čistega dohodka na sklade in osebne dohodke, je med drugim dejal tov. Melik, ko smo mu zastavili vprašanje o splošnih vtisih komisije, ki jih je dobila pri obravnavi dokumentacije o delitvi čistega dohodka v lanskem letu. In še nekaj, dokumentacija, ki smo jo obravnavali, je bila verno zrcalo vsega tistega dela, ki so ga kolektivi in njihovi upravni organi samoupravljanja opravili v tem času. Namreč, če so to delo opravili v širšem krogu in če so o delitvi čistega dohodka razpravljali tudi delavski sveti, potem je bila tudi dokumentacija dosti bolj popolna, kot pa če so to napravili v ozkem krogu ljudi iz uprave podjetij. Slednjo pomanjkljivost smo opazili pri nekaterih gostinskih podjetjih, kot pri Ljudski restavraciji ter restavraciji Pošta, kjer delavski sveti niso razpravljali, oziroma niso potrdili predloženih dokumentacij o delitvi čistega dohodka.

Kot rečeno, je nadaljeval tov. Melik bomo od 20. avgusta tega meseca končali s pregledi dokumentacije o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij v 1961. letu. Takoj za tem pa se bomo lotili drugega dela, namreč pregleda spremenjenih oziroma izpopolnjenih pravilnikov o delitvi čistega in osebnih dohodkov v letošnjem letu. Razen tega nas še čaka poročilo, ki ga bomo pripravili za skupno sejo obeh zborov občinskega ljudskega odbora in na kateri bomo zelo konkretno in kar se da natančno obravnavali določene probleme, ki smo jih zasledili. Gre namreč tudi za takšne, ob katerih ljudski odbor ne more ostati ravnodušen marveč bo moral v določeni obliki pomagati, da bodo prizadeti kolektivi lažje premostili težave, v katere so prišli tudi zavoljo nekaterih objektivnih pogojev. Menim, da bo največje pomoč potreboval kolektiv tovarne tehnic, ki je zašel v težave predvsem zaradi zastoja prodaje tehnic. O takih in podobnih problemih bo govora na bližnji seji ljudskega odbora.

— Ali bi hoteli nanizati nekatere najznačilnejše slabosti, ki ste jih opazili pri svojem delu in ki so jih napravili kolektivi pri delitvi čistega dohodka v lanskem letu?

— V nobenem primeru, ki smo ga doslej obravnavali ne gre za velike napake: ne gre torej za takšne, ki bi jih morali obešati na veliki zvon. Navzlic temu pa smo vendarle ugotovili določene pomanjkljivosti, ki smo jih skupaj s predstavniki kolektivov analizirali. Razveseljivo je tudi to, da so kolektivi sprejeli naše pripombe z isto dobromernostjo, kot smo jih dali. Vedno in povsod doslej smo se lepo pogovarili o napakah in problemih. O kakšnih administrativnih ukrepih, ki bi jih naj izvajali na predlog naše komisije, ni bilo govora, niti potrebe.

Če se je vprašanje nanašalo na napake, naj povem, da so v tovarni tehnic preveč izplačali osebnih dohodkov za okoli 14 milijonov dinarjev. Istočasno pa je treba povedati, da so zlasti v 1960. letu vložili visoka sredstva v sklade. Obratno pa je bilo v Avtobusnem podjetju, kjer so sklade v 1960. letu nekoliko zmanjšali, sicer pa so lani opravili delitev v skladu z vsemi družbenimi normami. Razen tega smo pri tovarni tehnic ugotovili prevelike razpone med osebnimi prejemki, ki so se sukali v razmerju 1:4. Tudi v tovarni Aero so preveč izplačali osebnih dohodkov; gre za okoli sedem milijonov. Vendar problem ni tako boleč, ker so istočasno povečali tudi odvod sredstev v sklade.

skoraj na vsakem koraku

Na sploh smo se najbolj pogosto srečevali s prevelikimi razponi med osebnimi prejemki. To velja tudi za železarno Store, kjer je razmerje znašalo 1:8,7. Neskladje med osebnimi prejemki smo ugotovili še pri IFI, kjer so znašali najnižji osebni dohodki 15.771 dinarjev na mesec, najvišji pa 85.950. Razen tega so v tem kolektivu preveč izplačali 8 milijonov za osebne dohodke. Določena notranja nesorazmerja smo opazili tudi v Zlatarni, kjer so povečali povprečne osebne dohodke od 31.694 dinarjev v 1960. letu na 45.950 lani. Razen tega smo prav tu ugotovili, da so nekateri vodilni uslužbeni v podjetju prejeli s razmeroma previsokimi prejemki, kot enaki strokovnjaki v dosti večjih kolektivih. Precejšnja nesorazmerja pri delitvi osebnih dohodkov so bila tudi v gostinskih podjetjih. Gre namreč zlasti za primerjavo med posameznimi podjetji. Napaka je tako očitna, da jo je treba popraviti.

Zelo slabo, pomanjkljivo in površno dokumentacijo so pripravili manjša podjetja, zlasti obrtna, ali tako imenovani pavšalisti. Videlo se je, da to delo pri njih opravljajo v glavnem honorarne moči, ki so si sicer znale zagotoviti primerne honorarje, niso se pa zavzele za to, da bi pripravile temeljito analizo, o kateri bi moral razpravljati ljudski odbor, saj ga ne kaže puščati v nemar.

— Omenili ste nekaj primerov, ko so kolektivi preveč izplačali za osebne prejemke. Ali bodo morali denar vračati?

— V nobenem primeru ne bo šlo za direktno vračanje sredstev, marveč le za priporočilo, da kolektivi takoj popravijo nesorazmerja med skladi in osebnimi dohodki v korist skladov. Ta problem mora biti v celoti rešen do konca letošnjega leta. Vendar ga ne kaže zavlačevati, ker bi se znalo to za zaključku leta maščevati.

— V razgovoru so bile omenjene nekatere slabosti. Kako pa je z gledanimi primeri?

— Tudi teh ne manjka. Izredno veliko je bilo primerov, ko komisija sploh ni imela nobenih pripomb na delitve čistega dohodka. Med kolektivi, ki so v sedanjih fazah temeljito proučili notranje delitve čistega dohodka in namenili več sredstev za sklade, je treba v prvi vrsti omeniti tovarno volnenih izdelkov v Škofiji vas, nadalje Celjski tisk ter zlatarno.

M. B.

Šahovski turnir v Slov. Konjicah

V nedeljo, 26. tega meseca bo v Slov. Konjicah velik moštveni šahovski brzopotezni turnir, na katerem lahko nastopijo člani vseh sekcij in klubov. Sprito tega privedel pričakuje lepo udeležbo. Turnir se bo začel ob pol devetih dopoldne. Za najboljše so pripravili lepe nagrade.

Spominska plošča padlim lovcom

V nedeljo, 12. tega meseca so lovci Zadrebke doline odkrili pri vzhodu planinskega doma na Smrekovcu na Menini planini spominsko ploščo padlim lovcom v narodnoslovobodilni borbi.

Spominsko svečanost je začel in končal tov. Levraj iz Bočne, govor, v katerem je orisal pomen narodnoslovobodilnega gibanja ter počastil spomin žrtv, ki so padli v njej, pa je imel član glavnega odbora Zveze združenj borcev NOB iz Ljubljane tov. Tomo Brejc. Mimo tega sta spregovorila še republikanski ljudski poslanec Tone Križnik in imenu okrajne lovske zveze. Spominsko ploščo pa je odkril tov. Brejc.

Na svečanosti so se zbrali lovci in planinci iz Zadrebke in Tuhinjske doline, Celja, Vranskega in Ljubljane; vsega skupaj več kot štiri sto.

dr. M.

Uca spet teče

Po tem ko so jo za nekaj dni vzeli iz prostora in jo popravili, so jo v sredini preteklega tedna znova namestili na staro mesto. Tako je ura na pročelju celjske železniške postaje spet stekla. Zdjaj vnovič, kot pred leti, kaže točen čas in opozarja zlasti zamudnike, da pohitijo na vlak ali avtobus.

Planina pri Sevnici je zlasti pred vojno slovela kot priljubljeno izletišče, pa tudi kot lepo obiskan turistični kraj. V glavni sezoni se je tod mudilo po sto gostov in več. Takrat je bilo na voljo osem manjših gostiln, pa tudi precej sob pri zasebnikih. Po vojni se turizem v tem prelepem kraju ni razmahnil. Zato so razveseljivi sedanji naporji šentjurskega občinskega ljudskega odbora, pa tudi domačega turističnega društva, da se tod ustvari osnovni pogoji za turizem. Prvega so dosegli lani novembra, ko so v nekdanji grajski kašti odprli lepo in okusno urejeno gostišče »Na gradu«. Zdjaj imajo v načrtu ureditev nekaj tujskih sob nad njim. Tu naj bi pridobili okoli deset do petnajst ležišč. V perspektivi pa je celo gradnja plavalnega bazena. Naj bo z načrti tako ali drugače, hvala za to, da se prizadevanja in pripravljenost tamošnjih ljudi, da dajo Planini v turističnem prometu ponovno tisto mesto, ki ga je imela in ji pripada.

SPOMINI...

ZE NEKAJ LET ZAPOVRSTJO PRAZNUJEJO PREBIVAVCI PLANINE PRI SEVNICI 17. AVGUST KOT SVOJ KRAJEVNI PRAZNIK. LETOSNJI PRAZNIK BODO POCASTILI V NEDELJO, 19. AVGUSTA, Z ODKRITJEM DVEH SPOMINSKIH PLOŠČ: PRVO V SPOMIN NA BIVANJE ČLANOV POKRAJINSKEGA KOMITEJA KPS ZA STAJERSKO MANGI PRI PLANINI, DRUGO PA V POČASTITEV SESTERIH ŽRTEV DOBERSKOVE DRUŽINE: DRUŽINE, KI JE NUDILA ZATOČISČE ČLANOM POKRAJINSKEGA KOMITEJA.

— Bilo je proti koncu 1941. leta. Stajerski bataljon pod vodstvom Franca Rozmana-Staneta je že zapustil naše kraje, je pripovedoval prvoborec Ivan Luskar. Nekeč se je pri meni oglašil oborožen človek. Najprej me je prosil za prenočišče. Pozneje je navezal pogovor o borbi in podobno. Sele, ko me je spoznal, da mi lahko zaupa, je povedal, da je Franc Sorčan-Tomaž, doma iz Celja.

— Poslušaj me dobro, mi je dejal resno. Odslej boš delal samo to, kar ti bom jaz naročil. Prekini vse ostale zveze. Gre za večjo stvar, katero ti hočem zaupati...

Ko sva se pogovorila o najvažnejših nalogah, je odšel.

Vrnil se je januarja 1942. leta.

— V nevarnosti je naša tehnika, mi je zaupal. Poišči zato primeren prostor, kamor bi jo lahko preselili.

Po tem naročilu je znova odšel. Vzel ga je gozd. Pa ne za dolgo. Čez približno mesec dni se je vnovič vrnil.

— Si našel prostor, me je najprej vprašal. Sem, sem mu odgovoril. Pri Doberskovih v Mangi je na razpolago.

Ko sem mu opisal kraj in ljudi, je bil očitno zadovoljen. Čez tri dni me je ponovno obiskal.

— Veš kaj, Ivan, mi je dejal. Tam ne bo tehnika, ampak novi prostor za člane pokrajinskega komiteja KPS za Stajersko.

Tako se je začelo. Je pripovedoval tovariš Luskar. S to nalogo so prišle tudi nove obveznosti. Zveze so se razširile. Zlasti močne in pogoste so bile s Trbovljami. Luskar ni zdržal več doma. Preselil se je v bajto ob rob gozda. Tam je bil bolj na varnem, za vsak primer.

— Kmalu zatem, ko mi je Tomaž zaupal kdo pride v Mango k Doberskovim družini, se je oglašil Tone Žnidaršič-Stefan, španski borec ter član pokrajinskega komiteja. Z njim je prišla tudi kurirka tega komiteja Cvetka Praprotnikova, sedaj Mlakarjeva. Pred njima se je na našem območju oglašila tudi Tončka Čečeva. Tako so se zbirali. Nazadnje, v maju 1942. leta, je prišel še sekretar komiteja Sergej Kraigher. Zdjaj je Manga postala središče izredno živahnega in aktivnega političnega dela. Sem in tód so prihajali in odhajali kurirji. Veze so se prepletale z Mariborom, Ptujem, Savinjsko dolino, Trbovljami...

— Dobro se še spominjam dneva, je dejal tov. Luskar, ko se je pri meni oglašil tov. Kraigher. Ker je prišel v jutranjih urah, nisem tvegala, da bi ga že podnevi spravil v Mango k Doberskovim. Zato sem ga skril za čebelnjak, kjer je moral tihiti ves dan. Sele, ko je nastopila noč, sem ga odvedel k ostalim članom komiteja.

Razen članov komiteja ter Luskarja ni nihče vedel, kaj se dogaja v Mangi pri Doberskovih. Tudi kurirji, ki so prihajali iz vseh strani, se niso ustavljali pri tej hiši, marveč na določenih javkah.

Pokrajinski komite KPS za Stajersko je imel sedež pri Doberskovih na Mangi do sredine junija 1942. leta, torej približno pet, šest mesecev. Ker pa je bila Manga le preblizu Planine, kot močne in utrjene sovražnikove postojanke, so začeli misliti na preselitev. Do končne preselitve so člani komiteja imeli več zatočišč pri bližnjih družinah. Nazadnje pa so se zatekli k Seničevim, po domače Grabenski mami. Da bi si zagotovili varnejše bivanje, so si uredili pod zemljo bunker, ki so ga kopali vsako noč okoli tri tedne.

Ko je tov. Luskar končal svoje pripovedovanje, je besedo povzela še tov. Cvetka Mlakarjeva:

— Nihče, razen Luskarja, ni vedel, kaj je v Mangi, kdo so ljudje, ki se tam zbirajo. Ko smo prišli na Planino, smo naleteli pri tov. Luskarju na največjo oporo. Če bi ne našli njega, kdo ve, kako bi se izteklo. Vedeti je namreč treba, da je bil tedaj položaj za nas na Stajerskem silno težak. Toda, navzlic temu, smo tu delali brez skrbi. Nikjer nismo ostali tako dolgo, kot tu. To pa je hkrati priznanje ljudem, priznanje Planincem, ki so bili predani in ogreti za našo stvar...

M. B.

Logarska dolina je tudi v letošnji turistični sezoni sprejela na stotine gostov. Kakor hotel sester Logarjevih tako je bil tudi dom celjskega planinskega društva pretesen, da bi mogel sprejeti vse, ki so si želeli preživeti nekaj dni svojega dopusta v tem prelepem kotu naše zemlje. Zato se je tudi letos, kakor že vsa prejšnja leta, ponovno pojavila zahteva po gradnji novih objektov v tej dolini. Zlasti bi bilo prav, če bi podprli prizadevanja delovnih kolektivov in jim omogočili, seveda v skladu z urbanistično ureditvijo celotne doline, da bi postavili svoje domove oddiha.